

Jenis Akhbar : MalayaNewsRoom

Tarikh : 22/12/2024

Edisi / Muka Surat : <https://malayanewsroom.com>

Tajuk : Koperasi Masjid Di Malaysia: Ke Arah Kejayaan Atau Kegagalan?

MOHD FUDZAIL MOHD NOR

PENULIS BEBAS

Koperasi masjid di Malaysia: Ke arah kejayaan atau kegagalan?

KOPERASI masjid, sebagai satu bentuk institusi sosial-ekonomi mempunyai potensi besar untuk memperkasakan masyarakat Islam di Malaysia.

Namun, persoalan utama yang sering berlegar ialah sejauh mana koperasi masjid di Malaysia berjaya mencapai objektifnya?

Dengan membandingkan kejayaan koperasi di seluruh dunia, termasuk di Malaysia serta menganalisis kegagalan koperasi masjid, kita dapat mengenal pasti kelemahan yang perlu diatasi dan dasar yang boleh dijadikan panduan seperti yang dibuktikan oleh Koperasi Masjid Nurul Yaqin Kelana Jaya (Koyaqin KJ).

Saya pernah menjadi setiausaha Koyaqin sebelum menjadi karyawan tamu di UniSZA pada tahun 2019 dan turut mendapat pengalaman.

Sebelum itu di sekolah sejak tingkatan satu menjadi AJK koperasi sekolah sehingga menyambung pengajian di Universiti Waikato, Hamilton, New Zealand.

Di Waikato para pelajar mengadakan koperasi untuk bekalan daging dan runcit.

Dari pengalaman masa lalu memberi saya rencah senario yang diperlukan dengan kegiatan untuk ahli-ahli koperasi.

Buat masa ini saya masih lagi anggota Koyaqin yang terus membeli barangan runcit dari Yaqin Mart dan lain-lain subsidiari seperti renovasi rumah.

Bersama Hussin Othman, saya menerbitkan buku *Berjemaah Bertambah Berkah* untuk biografi Koyaqin KJ.

Konteks Koperasi di Malaysia

Menurut data Suruhanjaya Koperasi Malaysia (SKM), terdapat lebih daripada 14,000 koperasi berdaftar di seluruh negara, dengan keanggotaan mencecah hampir 7 juta orang.

Koperasi-koperasi ini meliputi pelbagai sektor seperti peruncitan, perkhidmatan kewangan, pelancongan dan pertanian.

Koperasi yang berjaya sering dikaitkan dengan pengurusan yang cekap, tadbir urus yang baik dan model perniagaan yang sesuai.

Beberapa koperasi di Malaysia yang dianggap berjaya termasuk:

1. Bank Rakyat, yang merupakan antara institusi kewangan koperasi terbesar di Asia Tenggara, berjaya menjana keuntungan berbilion ringgit setiap tahun.
2. Koperasi Permodalan Felda Berhad (KPF), yang berperanan dalam memajukan sektor ekonomi peneroka Felda.
3. Angkatan Koperasi Kebangsaan Malaysia Berhad (ANGKASA), yang memayungi koperasi di seluruh negara dengan pelbagai inisiatif ekonomi.

Namun, koperasi masjid sering dilihat tertinggal berbanding koperasi-koperasi lain, dengan banyak daripadanya menghadapi cabaran kelangsungan jangka panjang.

Faktor Kejayaan Koyaqin KJ: Model untuk Masa Depan

Koyaqin KJ menjadi contoh teladan kepada koperasi masjid lain.

Dikenali sebagai Koperasi Masjid Kariah Terbaik Negara 2023, Koyaqin KJ membuktikan bahawa struktur pengurusan dan pendekatan strategik yang betul mampu membawa koperasi masjid ke puncak kejayaan.

Beberapa faktor utama yang menyumbang kepada kejayaannya termasuk:

1. Kerjasama Erat Antara Masjid dan Koperasi

Struktur organisasi Koyaqin KJ membolehkan jawatankuasa masjid memainkan peranan langsung dalam pengurusan koperasi. Dengan enam ahli lembaga dilantik oleh mesyuarat agung dan enam lagi dicalonkan oleh jawatankuasa masjid, wujud keseimbangan kuasa yang memastikan tiada konflik antara masjid dan koperasi.

2. Penekanan pada Keanggotaan Aktif

Kaedah pemberian rebat kepada anggota yang menjadi pelanggan koperasi mendorong penglibatan aktif. Ini berbeza dengan koperasi lain yang hanya memberi dividen berdasarkan pelaburan, menjadikan Koyaqin KJ lebih berorientasikan komuniti.

3. Tabung Kesejahteraan Kariah

Koyaqin KJ menubuhkan tabung khusus seperti Tabung Sumbangan Masjid, Tabung Khairat, dan Tabung Kebajikan Am untuk membantu kariah yang memerlukan. Inisiatif ini mengukuhkan hubungan antara koperasi dan masyarakat.

4. Proaktif Mencari Peluang Perniagaan

Di bawah pimpinan Pengerusi Datuk Lamien Sawiyo, koperasi ini sentiasa mencari peluang perniagaan baharu, termasuk perniagaan kecil yang memberi manfaat langsung kepada anggota dan masyarakat.

5. Sokongan Daripada SKM dan Badan Kerajaan

Bantuan teknikal dan kewangan daripada SKM membantu Koyaqin KJ mengatasi cabaran awal, memperkukuh asas koperasi untuk berkembang.

Kegagalan Koperasi Masjid di Malaysia: Mengapa Ia Berlaku?

Di sebalik potensi besar koperasi masjid, banyak yang gagal bertahan lama. Beberapa faktor utama kegagalan ini termasuk:

1. Struktur Organisasi yang Tidak Serasi

Konflik antara pengurusan masjid dan koperasi sering berlaku apabila tiada persefahaman dalam pengurusan bersama. Tanpa struktur yang jelas, koperasi menghadapi kesukaran untuk mencapai matlamat.

2. Tadbir Urus yang Lemah

Banyak koperasi masjid tidak mempunyai sistem tadbir urus yang profesional. Ketiadaan pemantauan kewangan dan pelan strategik menyebabkan ketidakstabilan.

3. Kurangnya Penglibatan Anggota

Dalam banyak kes, anggota koperasi masjid lebih pasif, hanya menunggu dividen tanpa menyumbang kepada aktiviti koperasi.

4. Ketergantungan pada Bantuan Luar

Koperasi yang terlalu bergantung kepada bantuan kerajaan atau sumbangan masjid sering menghadapi masalah apabila sumber kewangan ini berkurangan.

Perbandingan dengan Koperasi di Dunia

Jika dibandingkan dengan koperasi masjid di negara lain, koperasi masjid di Malaysia masih ketinggalan.

Di negara seperti Indonesia, koperasi yang berkait dengan masjid sering menjadi pusat ekonomi setempat, dengan inisiatif perniagaan mikro yang berdaya maju.

Contohnya, koperasi masjid di Jawa dan Sumatera kerap menjalankan perniagaan seperti kedai runcit, perkhidmatan pendidikan dan pinjaman mikro kepada ahli kariah.

Model ini lebih bersifat inklusif, di mana setiap ahli aktif dalam memastikan kelangsungan koperasi.

Sementara itu, di negara-negara maju seperti Turki, masjid menjadi pusat perniagaan kecil seperti kantin dan koperasi pendidikan, dengan sokongan penuh daripada komuniti setempat.

Kunci kejayaan mereka adalah perpaduan antara agama dan ekonomi, yang diterjemahkan dalam bentuk kerjasama erat antara masjid dan penduduk.

Cadangan untuk Masa Depan

Berdasarkan kejayaan Koyaqin KJ, beberapa langkah boleh diambil untuk memastikan kejayaan koperasi masjid di Malaysia:

1. Dasar Pengurusan Berstruktur

Mengadaptasi model pengurusan Koyaqin KJ, di mana jawatankuasa masjid memainkan peranan langsung, sambil memastikan profesionalisme dalam tadbir urus koperasi.

2. Inisiatif Berorientasikan Komuniti

Menubuhkan tabung kebajikan dan khairat untuk membantu kariah, sekali gus mengukuhkan hubungan koperasi dengan masyarakat.

3. Latihan dan Pendidikan

SKM dan DBP boleh menyediakan program latihan khusus untuk melatih pengurusan koperasi masjid tentang tadbir urus, kewangan, dan strategi perniagaan.

4. Kerjasama Strategik

Mewujudkan jaringan antara koperasi masjid untuk bertukar pandangan dan berkongsi sumber.

Kesimpulan

Koperasi masjid di Malaysia mempunyai potensi besar untuk menjadi tonggak pembangunan komuniti tetapi ia memerlukan pendekatan yang lebih tersusun dan profesional.

Kejayaan Koyaqin KJ boleh dijadikan dasar dan panduan untuk koperasi masjid lain.

Dengan mengambil pelajaran daripada kegagalan lalu serta mencontohi kejayaan koperasi di peringkat antarabangsa, koperasi masjid di Malaysia boleh menjadi kuasa ekonomi yang relevan dan berdaya saing.

Di sinilah masa depan koperasi masjid di persimpangan inovasi dan perpaduan masyarakat.

Saya berbangga sebagai ahli Koyaqin KJ yang terus maju dan berinovasi ke hadapan dalam dunia koperasi masjid di Malaysia.